

Tuotantoeläinten hyvinvoinnin neuvottelukunta 2.6.2022

Suomessa käytetään tuotantohyönteisiä ihmisten ruuaksi, eläinten rehuksi, hunajantuotantoon ja kasvien pölyttämiseen.

Tuotantoeläinten hyvinvoinnin neuvottelukunta on kuullut Luonnonvarakeskuksen asiantuntijoita tuotantoeläiminä, ihmisten ruuaksi ja eläinten rehuksi käytettävien hyönteisten kasvatuksesta, hoidosta, pito-olosuhteista ja lopetuksesta. Tässä lausunnossa keskitytään Suomessa yleisesti käytettyihin tuotantohyönteislajeihin, joita ovat kotisirkka, jauhopukki ja mustasotilaskärpänen. Hyönteisten tuotantomenetelmät mehiläishoitoa lukuun ottamatta ovat uusia. Suomi on ollut yksi Euroopan ensimmäisiä hyönteistuotannon aloittaneita maita. Suomessa hyönteisiä kasvatetaan sisätiloissa kontrolloiduissa olosuhteissa, joissa voidaan eläinten kehitysvaiheen mukaan säätää esimerkiksi lämpötila- ja kosteusolosuhteita. Rehun säilyvyys, ei toivottujen eliöiden torjunta ja hygienia olisi hallittava ja tuotantohyönteisten karkaaminen estettävä. Teknologiaa, esimerkiksi ruokinta- ja erotteluautomaatteja, on hyönteistuotannossakin käytössä.

Hyvinvointikysymyksiä hyönteistuotannossa ovat tuotanto-olosuhteet, rehun ja veden saanti, hyönteisten käsittely, erottelu sekä kuljetus ja lopetus. Hyönteisten tuotantobiologian mukaisia rehuja on kehitetty. Proteiini lähteenä rehuissa voidaan käyttää esimerkiksi kotimaisia valkuaiskasveja ja sivuvirtoja. Luonnossa hyönteisten ravinto on monipuolista aina raadoista jätteisiin, mutta näitä ei voida käyttää elintarvike- tai rehu tuotannossa.

Hyönteisten kivuntunnosta tiedetään vähän, mutta tutkimustieto viittaa siihen, että hyönteiset kokevat kipua ja sen mukaan tulisi toimia. Tuotanto-olosuhteiden vaikutuksesta hyönteisten hyvinvointiin puuttuu yhä tietoa. Hyönteisten stressitason seuranta on näistä syistä vaikeaa. Esimerkiksi eläintiheyksistä on ristiriitaista tietoa. Hyönteistuotannossa hyvinvoinnissa painottuvat hygienia ja terveys. Seurattavia asioita ovat hyönteisten koon muutokset, kehitysnopeuden muutokset ja kuolleisuus. Suomessa kotisirkat lopetetaan laittamalla ne ensin viileään ja sen jälkeen pakastamalla.

Hyönteisiä on alettu kasvattaa tuotantoeläiminä ilman riittävää tutkittua tietoa niiden tuntemuksista ja ilman niille erikseen suunnattua säätelyä. Tuotantoeläinten hyvinvoinnin neuvottelukunta toteaa, että tuotantohyönteisistä tarvittaisiin tarkempaa säätelyä, kuin pelkät eläinsuojelulain yleispykälät. Samalla neuvottelukunta tiedostaa, että eri hyönteislajien hyvinvoinnin vaatimukset voivat olla hyvin erilaiset, joten kaikkien tuotantoeläiminä käytettävien hyönteislajien kattavan hyvinvointisäädöksen tekeminen on työlästä. Neuvottelukunta toteaa, että tuotantohyönteisten hyvinvoinnin tutkimusta tarvitaan lisää esimerkiksi lopetusmenetelmien osalta.

Neuvottelukunta ei ole kuullut tarhamehiläisten ja kimalaisten hoidon asiantuntijoita, mutta suosittelee, että näiden hyönteisten hyvinvointi otetaan jatkossa tuotantoeläinten hyvinvoinnin neuvottelukunnan käsittelyyn.